

2012-01-02

Samråd om detaljplan för Klagshamnsudden

Lunds Botaniska Förening (LBF) tackar för att vi fick möjlighet att svara på remissen.

Floran på Klagshamnsudden inventerades senast av Lunds Botaniska Förening, LBF, inom ramen för Projekt Skånes Flora, som pågick under åren 1990-2005. Det mesta av arbetet i området utfördes av Leif Runeson under åren 2000-2005 och han har också deltagit i arbetet med detta svar. Efter 2005 har Leif bara sporadiskt besökt området och då oftast i samband med fågelskådning.

Det är verkligen på tiden att skydda de kvarvarande naturvärdena på Klagshamnsudden. Eftersom denna till största delen är konstgjord har alla arter samma rätt att finnas där utom de som har dumpats som avfall och kunnat överleva. Dessutom bör man begränsa de arter som är invasiva och som hotar att helt ta över på andras bekostnad.

I planbeskrivningen anges att området inte inom överskådlig tid kommer att bli naturreservat, vilket var målet i översiktsplan 2000. Man bör i planen eller i annat lämpligt dokument ange varför detta mål har övergetts. Plan- och bygglagen har ju som syfte att lokalisera byggnader och vägar. Avsaknaden av sådana i ett område ger visserligen ett visst skydd, men detta är inte alls tillräckligt. Miljöbalken ska tillämpas så att den biologiska mångfalden bevaras enligt dess portalparagraf i 1 kap. 1 §. Med stöd av balken kan man, som LBF ser det, dels freda och sköta de olika delområdena efter sina förutsättningar och dels föreskriva kraftfulla restriktioner i reservatsbeslutet. I planbeskrivningen behandlas naturvårdsfrågorna mycket översiktligt och på ett fåtal sidor. Nästan inga detaljer redovisas.

LBF ställer i princip upp på de fem mål som anges i planbeskrivningen. De är dock så allmänt hållna att preciseringar behövs. Vilka arter ska skyddas? Är det alla arter, de nationellt eller regionalt mest sällsynta, de fridlysta, EU-prioriterade arter eller är det bara olika naturtyper? Detta framgår inte av dokumentet. Hur har Malmö stad förvissat sig om att man känner till var de olika känsliga arterna och områdena finns och vilka slags åtgärder som kan innebära ett hot mot överlevnad och god bevarandestatus för resp. art? I även hamnområdet finns skyddsvärda växter, exempelvis klotullört.

Vad menas med att naturen ska utvecklas i motsats till att den ska skyddas och återställas? Om anläggningen av ett alvar strax öster om hamnen är ett exempel på utveckling är avsikten tveksam. Denna innebär i så fall att man försöker introducera en naturtyp som aldrig har funnits i Skåne. På platsen har man tagit bort ett antal stora buskar, vilket är bra, men sedan har man harvat och då har ett stort antal befintliga örter försvunnit. Man har såvitt LBF vet inte heller planterat in några alvararter. Chansen för en naturlig spridning av alvararter med hjälp av fåglar från de närmast belägna alvaren på Öland är mikroskopisk. De allra flesta fåglarna på Öland flyttar inte mot Skåne och gör de det stannar de inte för att äta på områden där det inte finns någon mat. Ett av målen är att "ridning om möjligt kan tillåtas på särskilda ridstigar". På kartorna har man ritat in flera ridstigar som inte finns idag och gett plats för fler byggnader än idag, dvs. man har gått långt utöver den uppställda målsättningen. För att hålla slitaget på en rimlig nivå bör man sätta ett tak för hur stora ridnings-, hamn- och byggnadskrävande fritidsverksamheter får bli.

På sidan 2 anger man att skötseln ska ske enligt en upprättad skötselplan. LBF har svårt att kommentera detta för området viktiga dokument eftersom det inte har skickats ut. Malmö stad har stött Projekt Skånes Flora och har också fått ta del av resultaten. Det finns anledning att befara att samtliga berörda anställda inte känner till var de känsliga arterna finns med tanke på de åtgärder som hittills har vidtagits. Förutom experimentet med alvaret har man vid den välbehövligen röjningen kring det lilla kalkbrottet lagt en körväg över Skånes enda bestånd av smalruta. Arten har därefter inte syns till.

Den huvudsakliga inriktningen på skötseln är att hejda igenväxningen och detta mål ställer sig LBF bakom. Detta är så viktigt att andra delar av planen som nya vägar och byggnader gott kan vänta om det är brist på pengar. Andra viktiga delar är att informera om den biologiska mångfalden i områden, t.ex. på skyltar. Dessa bör tillverkas i robusta material och konstrueras så att ev. klotter lätt kan tas bort.

Planen anses inte få någon betydande miljöpåverkan. Om skötselplanen inte innehåller viktiga arbetsinsatser i tillräcklig mängd, så att kraven för bibehållen och återställd biologisk mångfald uppfylls, kan en betydande negativ miljöpåverkan mycket väl bli följden.

Eftersom ett naturreservat inte kommer att bildas får man göra sitt bästa för att uppnå en fredning inom ramen för planbestämmelserna i detaljplanen. Exempel på bestämmelser som måste införas i planen är att det ska vara förbjudet att plocka blommor inom området. LBF har blivit vittne till att barn och föräldrar har kommit med stora fång av den starkt hotade danska irisen som i Sverige bara finns på ett fåtal platser längs Öresundskusten. Arten har ett av sina två kärnområden inom ryttaföreningens område i Klagshamn. Det hade dessa personer ingen aning om. Andra bestämmelser bör ange att biltrafik och cykelåkning inte får ske utanför anvisade vägar och stigar. Ridning bör inte tillåtas ut till Dynan med tanke på att häckande och rastande fåglar inte ska störas. Den ridstig som leder till den södra strandkanten bör strykas. Möjligheterna till uppförande av små byggnader inom naturområdet bör begränsas på ett tydligare sätt.

Planen verkar ha ambitionen att skilja olika verksamheter åt, t.ex. ridning, båtliv och bad, samt cykel- och biltrafik. Dessutom vill man förlägga olika verksamheter till marker som inte är så känsliga, t.ex. den f.d. soptippen. LBF ställer sig bakom dessa ambitioner. Om man styr trafik och parkering hårdare än idag kan man också rejält minska den nedskräpning som tidvis har varit omfattande på udden. Området norr om lertagsdammen är en sydvänd, relativt naken, lerig brant. Den har eller kan få stora naturvärden. Där bör man inte anlägga några ridstigar eller något vindskydd. De senare bör man placera väster om lertagsdammen, ev. efter markundersökning och tillförsel av täta täckmassor. Förutom att denna mark inte är känslig slipper de som använder vindskyddet oftast att få vinden rakt i ansiktet.

Till sist en petitesse: Klagshamns reningsverk är ett avloppsreningsverk och inte ett vattenrenings-verk som det står i dokumentet.

Åke Svensson
Ordförande
Lunds Botaniska Förening